

A 81581-es számú OTKA pályázat

zárójelentése

A pályázat célja volt – a korábbi pályázat keretében kiadott arab nyelvű, az Aristotelés és Nagy Sándor állítólagos levelezését tartalmazó levélregény alapján új megvilágításba helyezni az arab irodalom kezdetét. A pályázat célja szerint ezt a munkát három terület vizsgálatával szerette volna elvégezni.

Az első területet az ún. *adab*-irodalom jelentette. A kutatás célja volt bizonyítani azt, hogy az *adab*-irodalom (*Erbauungsliteratur*) a görög rétorika hatása alatt állva fejlődött. Ezt a hatást nagyrészt az arab nyelven író keresztény arab teológusok vitairatai, valamint a görög-arab fordításirodalom közvetítette az iszlám világába. Ennek a területnek az eredményei Sárkány László két fordításában (*Jahjá ibn Ádí a megtestesülésről*, és *Jahjá ibn Ádí a nesztoriánusok cáfolatáról*, mindkettő online publikáció formájában látott napvilágot), valamint Maróth Miklós könyveiben (*Az iszlám és politikaelmélet*, valamint a *Das Buch des Beweises*). Az eredmények megjelentek a könyveket előkészítő tanulmányokban is, vö. a közlemények listájában az 6, 16 – 19, 20 – 23, 25-26, 34. tételket, továbbá a még sajtó alatt levő, azaz külföldön publikálásra leadott munkákban. Ugyancsak ide tartoznak Kis Anna Flóra cikkei: a 2, 10 – 11-es, és 32-es tételek.

A filozófia terén mutatott görög hatást vizsgálta Lániczky István több cikkében, vö. 5, 12 – 15, és 26 és 33. tételket.

A keresztény szerzőknek az iszlám irodalmának fejlesztésében játszott szerepét vizsgálta Maróth Miklós (a már említett könyvében), valamint Varsányi Orsolya a *Ninth-Century Arabic Christian Apology and Polemics: A Terminological Study of 'Ammār al-Basrī's Kitāb al-Masā'il wa-l-ajwiba* című könyvében, valamint az azt előkészítő tanulmányaiban (7, 10 – 21, 31. tétel).

Az arab irodalomban az idegen hatástól független, önálló muzulmán vonalat vizsgálta Abdesszamad Belhadzs a *Practical reasoning in Islamic Legal hermeneutics* című könyvében, és az azt előkészítő számos tanulmányában (1, 3-4, 8-9, 25. tétel).

A pályázat ezáltal kitűzött célját elérte, ami a megírandó könyveket illeti. Azt előre nem lehetett kiszámítani, hogy a könyvek elkészítése során hány cikk születik, de a lista tanúsága szerint azok is születtek szép számmal.

Nincsenek rajta a listán azok a cikkek, amelyek nem tartoznak szorosan a pályázathoz, de a pályázati munka során annak melléktermékeként jöttek létre. Ilyenek például Maróth Miklós Berlinben publikált cikkei. Az egyik címe *Der Stil der syrischen Briefe*, a másik a Hazai emlékkötetben jelent meg, és ugyancsak Ammār al-Basrival foglalkozik. Továbbá nincsenek megemlítve azok a publikálásra már leadott, és szorosan a pályázathoz tartozó, annak munkálatai eredményeként létrejött cikkek sem, amelyek pontos megjelenési aatait még nem ismerjük. Ha ez utóbbi cikkeket is föl tudtuk volna tüntetni, akkor a publikációk száma elérte volna a 40-et.